

**MODUL TERAPI SENI EKSPRESIF DAN KESANNYA
KE ATAS STRATEGI DAYA TINDAK IBU
TUNGGAL**

ROSLIZA BINTI ABD AZIZ

**DOKTOR FALSAFAH
UNIVERSITI MALAYSIA TERENGGANU**

2019

**MODUL TERAPI SENI EKSPRESIF DAN KESANNYA KE ATAS
STRATEGI DAYA TINDAK IBU TUNGGAL**

ROSLIZA BINTI ABD AZIZ

**Tesis Ini Dikemukakan Bagi Memenuhi Syarat untuk Ijazah
Doktor Falsafah
Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Pembangunan Sosial
Universiti Malaysia Terengganu**

2019

Syukur ke hadrat ALLAH SWT kerana memanjangkan usiaku hingga saat ini dan berjaya mengharungi liku-liku perjuangan kembara ilmu yang tiada noktah

*Buat suamiku yang dikasihi
Kanda Yunus Yusof
Pengorbananmu yang tidak ternilai
Doa, kasih sayang dan perhatianmu membantuku dalam mengharungi setiap kesukaran dalam perjuangan ilmu ini.
Terima kasih atas doa dan restumu*

*Buat Ayahanda dan Bonda
Haji Abd Aziz Abdullah & Allahyarhamah HjH Fatimah Mohd Zain
Semoga Allah merahmati dunia dan akhiratmu*

*Buat kekanda dan adinda Roslina, Mohd Razin, Roslita, Mohd Hafidz
Terima kasih atas doa kalian*

*Anak-anak permata hati bonda yang disayangi
Hakim
Muhammad Haziq
Muhammad Hazim
Aisyatul Balqis
Kasih sayang kalian menjadi inspirasi dan sumber kekuatan*

*Buat Prof. Madya Dr. Zakaria Mohamad dan Geng Sembang Siswazah
Terima kasih di atas segalanya.
Syukur Alhamdulillah.*

Abstract of thesis presented to the Senate of Universiti Malaysia Terengganu in fulfilment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy

EFFECTS OF EXPRESSIVE ART THERAPY MODULE ON SINGLE MOTHER'S COPING STRATEGY

ROSLIZA BINTI ABD AZIZ

2019

Main Supervisor : **Associate Professor Zakaria Bin Mohamad, PhD**
Faculty/Institute : **Faculty of Business, Economics and Social Development**

The purpose of this study was to develop an Expressive Art Therapy Module namely *ModTSE* and to determine the effect of this module on single mother's coping strategy. The module was developed based on the Rusell Model of Module Development which incorporated the process of developing and determining the validity and realibility of the module. Validation of the module involved three experts consisting of counselors and academicians while a group of 30 single mothers participated in the group guidance session for module realibility. The descriptive analysis showed that *ModTSE* obtained high validity and realibility. A quasi experimental study was carried out to determine the effect of *ModTSE* on single mother's coping strategy. A total of 30 single mothers in Kuala Nerus, Terengganu were selected and they were divided into two groups namely the treatment and control group. The treatment by using *ModTSE* was carried out for eight sessions to the treatment group while no treatment was given to the control group. The treatment and control groups responded to the same questionnaire which was *Inventori Strategi Daya Tindak* as their pre test and post test. The effects of *ModTSE* was measured by using the differences between the mean scores of pre test and post test and ANCOVA. The results of the quasi experimental study revealed that there were significant differences between pre test and post test of eight primary factors in coping strategies which consists of problem solving, cognitive restructuring, emotional expression, social support, problem avoidance, wishful

thinking, self-criticism and social withdrawal. The implication of this study indicated that, *ModTSE* can be used effectively and practically as a group guidance module to enhance single mother's coping strategies and self development. In addition to that, the study also contributes to the knowledge on expressive art therapy approach and guidance and counselling process in Malaysia.

Abstrak tesis yang dikemukakan kepada Senat Universiti Malaysia Terengganu
sebagai memenuhi keperluan untuk Ijazah Doktor Falsafah

**MODUL TERAPI SENI EKSPRESIF DAN KESANNYA KE ATAS
STRATEGI DAYA TINDAK IBU TUNGGAL**

ROSLIZA BINTI ABD AZIZ

2019

Penyelia Utama : Profesor Madya Zakaria Bin Mohamad, PhD
**Fakulti/Institut : Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Pembangunan
Sosial**

Kajian ini bertujuan untuk membina Modul Terapi Seni Ekspresif atau ModTSE dan mengenalpasti kesan modul tersebut ke atas strategi daya tindak ibu tunggal. Modul ini dibina berasaskan Model Pembinaan Modul Rusell yang meliputi proses pembinaan, pengujian kesahan kandungan serta kebolehpercayaan modul. Tiga orang pakar melibatkan kaunselor dan para akademik telah dilantik untuk menilai kesahan kandungan manakala pengujian kebolehpercayaan modul melibatkan 30 orang ibu tunggal dalam sesi bimbingan kelompok. Analisis deskriptif menunjukkan bahawa ModTSE yang dibina mempunyai kesahan kandungan serta nilai kebolehpercayaan yang tinggi. Bagi mengenalpasti kesan ModTSE ke atas strategi daya tindak ibu tunggal pula, kajian kuasi eksperimen melibatkan 30 orang ibu tunggal di Kuala Nerus, Terengganu telah dijalankan. Mereka dibahagikan kepada kumpulan rawatan dan kumpulan kawalan. Kumpulan rawatan telah mengikuti lapan sesi bimbingan kelompok menggunakan ModTSE sebagai intervensi manakala kumpulan kawalan tidak menerima sebarang intervensi. Inventori Strategi Daya Tindak telah ditadbir kepada kedua-dua kumpulan dalam ujian pra dan ujian pasca. Kesan ModTSE diukur melalui perbezaan skor min ujian pra dan ujian pasca serta ujian ANCOVA. Dapatan kajian kuasi eksperimen menunjukkan terdapat perbezaan yang signifikan antara ujian pra dan ujian pasca dalam lapan faktor primer strategi daya tindak iaitu penyelesaian masalah, kritik diri sendiri, ekspresi emosi, fikiran menaruh harapan, sokongan sosial, menstruktur semula pemikiran, mengelakkan masalah dan